

רע"פ 5062/20 - מדינת ישראל נגד ג'ומעה עודה

בבית המשפט העליון

רע"פ 5062/20

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט י' אלרון

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: ג'ומעה עודה

בקשת רשות ערעור על פסק דינושל בית המשפט
המחוזי בירושלים ב-עפ"ת 1606-02-20
ובעפ"ת 72310-01-20 מיום 8.6.2020 שניתן על ידי
השופט מ' כדורי

תאריך הישיבה: כ"ט בשבט התשפ"א (11.02.2021)

בשם המבקשת: עו"ד יאיר חמודות; עו"ד ניצן בלולו

בשם המשיב: עו"ד קרן אבלין הרץ; עו"ד הישאם עומרי

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. עניינה של בקשת רשות הערעור שלפנינו בפרשנותו של סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה או הפקודה), הקובע עונש של פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 10 שנים למי שהורשע בביצוע העבירות המנויות בסעיף, וב-10 השנים שקדמו לכך הורשע בביצוע אחת מעבירות אלו לפחות פעמיים.

רקע והליכים קודמים

2. המשיב הורשע על פי הודאתו בהסדר טיעון בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה, וכן, עבירה של נהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

3. במסגרת הסדר הטיעון, הגיעו הצדדים להסכמה לעניין העונש, למעט רכיב פסילת רישיון הנהיגה של המשיב, בשל מחלוקת באשר לשאלה אם יש לראות במשיב כמי ש"הורשע לפחות פעמיים" במהלך 10 השנים שקדמו להרשעה דן, כמשמעותו בסעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה. זאת, מאחר שבפסק דין מיום 6.12.2018 הורשע המשיב בשלוש עבירות של נהיגה בזמן פסילה, שיוחסו לו בכתבי-אישום נפרדים אך צורפו לעניין גזר הדין, לבקשת המשיב (לפי סעיף 39(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)).

בהתאם, המדינה (המבקשת) טענה שסעיף 40א(א)(1) חל בעניינו של המשיב ויש להטיל עליו את העונש הקבוע בו. אולם מנגד, המשיב טען כי מאחר שדינו בגין שלוש העבירות נגזר יחדיו, הרי שיש לראות בו כמי שהורשע פעם אחת בלבד ב-10 השנים שקדמו לכך.

4. בית משפט השלום לתעבורה (השופט נ' מהנא) קבע כי מאחר שעברותיו הקודמות של המשיב נידונו בגזר דין אחד, יש לראותו כמי שהורשע פעם אחת בלבד לעניין סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה - ומשכך, אין להטיל עליו את העונש שנקבע שם.

בהקשר זה צוין כי ההסדר המאפשר לנאשם לצרף עבירות נועד לאפשר לו לקבל על מעשיו עונש אחד במסגרת הרשעה אחת, תוך מתן משקל מוגבר לשיקומו על פני יתר שיקולי הענישה; וכי בהתאם לכך, יש לראות בפסק דין שניתן לפי הסדר זה כהרשעה אחת בלבד לעניין סעיף 40א(א)(1).

עוד נקבע, כי תכלית העונש הקבוע בסעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה, היא להחמיר עם מי ש"עמד בפני בית המשפט לפחות פעמיים", נתן את הדין על מעשיו, ואף על פי כן שב לסורו. המשיב, לעומת זאת, אף שהורשע בביצוע מספר עבירות, עמד לדין בגין פעם אחת בלבד, ומשכך אינו נכנס בגדרי הסעיף.

עם זאת, בשים לב לריבוי העבירות שבהן הורשע המשיב בהליך הקודם; לכך שהרשעתו הקודמת לא הרתיעה אותו מלשוב על מעשיו; וכן לנוכח מדיניות הענישה הנוהגת, נגזר דינו של המשיב ל-24 חודשי פסילה, וזאת במצטבר להפעלת עונש של 6 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי שהיה תלוי ועומד נגדו.

5. בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט מ' כדורי) דחה הן את ערעור המדינה על קולת העונש, הן את ערעור המשיב על חומרתו.

עם זאת, נקבע כי בניגוד לפרשנות בית משפט השלום לתעבורה, העונש הקבוע בסעיף 40א(א)(1) יוטל על נאשם שניתנו בעניינו שתי הכרעות דין מרשיעות בגין העבירות המנויות בסעיף הנ"ל - ובלבד שהעבירה בגינה הורשע בהכרעת הדין השנייה בוצעה לאחר שניתנה הכרעת הדין הראשונה. זאת, שכן משמעותו הפשוטה של הביטוי "הורשע פעמיים" היא מי שדינו הוכרע פעמיים, ולא רק מי שדינו נגזר פעמיים; ואילו פרשנותו התכליתית של סעיף זה מחייבת כי העונש הקבוע בו יוטל רק כאשר הכרעת הדין השנייה הרשיעה נאשם בעבירות שבוצעו לאחר שהורשע בהכרעת הדין הראשונה - אף שהדבר אינו עולה מלשון הסעיף.

בהקשר אחרון זה, נקבע כי תכלית העונש האמור היא להרחיק נהגים מועדים מנהיגה לזמן ממושך, משלא היה בכל אחת משתי הרשעותיהם הקודמות כדי להרתיעם.

במקרה דנן, קבע בית המשפט המחוזי כי המדינה לא הניחה תשתית עובדתית מספקת ביחס למועד ביצוע העבירות בהן הורשע המשיב בשנת 2018, ועל כן אין להטיל עליו את העונש הקבוע בסעיף 40א(א)(1) לפקודה.

לבסוף, בית המשפט המחוזי דחה את ערעור המשיב על חומרת העונש, וקבע כי עונש הפסילה שנגזר עליו הוא "מידתי, מאוזן ראוי והולם".

6. על פסק דין זה הגישה המדינה את הבקשה שלפנינו למתן רשות ערעור.

טענות הצדדים

7. לטענת המדינה, הבקשה דנן מעוררת שאלה עקרונית בעלת חשיבות ציבורית באשר לפרשנות סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה. זאת, מאחר שטרם נקבעה פרשנות מחייבת לסעיף זה, ואילו פרשנויותיהן הצרות של הערכאות הקודמות עלולות לאפשר לנהגים מועדים שביצעו עבירות תעבורה רבות להמשיך ולסכן את משתמשי הדרך.

8. בכלל זה, נטען כי יש לפרש את סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה, כך שהעונש הקבוע ביוטל על נאשם שהורשע בשתי עבירות אשר נעברו באירועים שונים - ללא תלות במספר פסקי הדין שניתנו בעניינו, או בסדר ביצוע העבירות הקודמות ביחס לפסקי דין אלו. לטענת המדינה, לשון החוק ותכליתו תומכות בפרשנות זו.

בהקשר זה נסמכה המדינה על דיוני ועדת הכנסת בהצעת החוק במסגרתה נחקק הסעיף, מהם עולה, לשיטתה, כי המילים "הורשע פעמיים" לא נועדו לחייב שני פסקי דין מרשיעים.

כמו כן, נטען כי אין בסיס בלשון החוק לדרישה שעל העבירה השנייה להתבצע רק לאחר ההרשעה הראשונה;

כי פרשנות אחרת, שתכפיף את תחולת הסעיף למספר ההרשעות ולא למספר העבירות, עלולה להוביל לתוצאות שרירותיות; וכי קיימים סעיפי חוק נוספים שפורשו בדומה לאופן המוצע על ידה.

9. מנגד, המשיב טוען כי הבקשה אינה מעוררת סוגיה עקרונית המצדיקה רשות ערעור ב"גלגול שלישי". לשיטתו, סעיף 35 לפקודת התעבורה ממילא מסמיך את בית המשפט להטיל עונש פסילה, לתקופה מסוימת או לצמיתות, על כל מי שעבר את העבירות דנן. על כן, אין בפרשנות הערכאות הקודמות כדי לגרוע מסמכות בתי המשפט להטיל עונשי שלילה ממושכים במקרים המתאימים.

עוד נטען, כי הסוגיה שבמחלוקת רלוונטית למצבים נדירים ביותר; ומלבד זאת, רשות לערער "בגלגול שלישי" באשר לחומרת העונש תינתן במקרים קיצוניים בלבד, ובפרט במקרים שבהם שתי ערכאות הגיעו לתוצאה המקלה עם הנאשם.

10. לגופם של דברים נטען, כי הן לשונו הברורה של סעיף זה, הן תכליתו, תומכות בפרשנות המשיב שלפיה אמת המידה להטלת העונש הקבוע בסעיף היא מספר ההרשעות שנצברו לחובת הנאשם, ולא מספר העבירות בהן הורשע.

לתמיכה בפרשנות זו צוין כי בעוד שהנוסח שנכלל בהצעת החוק המקורית התייחס למספר העבירות שביצע הנאשם, הרי שנוסחו הסופי של סעיף 40א(א)(1) מתייחס למספר ההרשעות שנצברו לחובתו – ובכך גילה המחוקק דעתו כי הסעיף יחול רק לאחר הרשעה בשני פסקי דין מרשיעים שונים.

בהתאם לכך, לשיטת המשיב, תכלית הסעיף היא להרחיק מנהיגה נהגים שהורשעו פעם אחר פעם ואף על פי כן שבו לסורם, באופן המלמד על כך שלא היה בעונש שנגזר עליהם כדי להרתיעם מלהמשיך ולבצע עבירות תעבורה חמורות – תכלית העולה אף מדיוני מליאת הכנסת טרם ההצבעה על הצעת החוק האמורה.

דיון והכרעה

11. לאור הסוגיה הפרשנית המתעוררת בבקשה דנן העשויה להשליך על מקרים רבים אחרים, והפרשנויות הסותרות שניתנו בערכאות הקודמות לסעיף החוק אשר במוקד הבקשה, הוריתי על העברת הדיון בבקשה לרשות ערעור למושב תלתא.

במהלך הדיון, הודענו לצדדים כי בכוונתנו להיעתר לבקשה למתן רשות ערעור ולדון בה כבערעור.

12. לגופו של עניין, אני סבור כי דין הערעור להידחות.

לגישתי הן לשון החוק, הן תכליתו, תומכות בפרשנות שלפיה העונש הקבוע בסעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה חל רק כאשר ב-10 השנים שקדמו לביצוע העבירה השלישית ניתנו בעניינו של הנאשם שני גזרי דין נפרדים

בגין עבירות קודמות בהן הורשע המנויות בסעיף.

סעיף זה מורה כי אם הורשע אדם בעבירות המנויות בו, בהן כאמור עבירת נהיגה בזמן פסילה, וכן:

"בעשר השנים שקדמו למועד ביצוע אותה עבירה כבר הורשע לפחות פעמיים על אחת מהעבירות האמורות, דינו - נוסף על כל עונש אחר - פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, לתקופה שלא תפחת מעשר שנים" (ההדגשה הוספה - י' א').

13. לשונו הברורה של הסעיף מלמדת כי העונש הקבוע בו חל לגבי מי ש"כבר הורשע פעמיים", ואין בה כדי ללמד דבר בעניין סדר העבירות וההרשעות הקודמות. ממילא, בניגוד לטענת המדינה, אין להסתפק בהרשעה אחת בגין מספר עבירות שבוצעו באירועים שונים כדי להטיל את העונש הקבוע בו; ובניגוד לקביעת בית המשפט המחוזי, אין לקבוע כי העונש האמור יוטל רק אם העבירה השנייה בוצעה לאחר שהנאשם כבר הורשע בגין העבירה הראשונה.

קביעת המחוקק שלפיה נדרשות שתי הרשעות נפרדות קודמותכנאי להחלת העונש הקבוע בסעיף באה לידי ביטוי אף בהיסטוריה החקיקתית של הסעיף:

ראשית, בעוד שבהצעת החוק המקורית הוצע לקבוע כי העונש האמור יחול לגבי מי ש"הורשע כבר בשתיים מן העבירות", הרי שנוסחו הנוכחי של הסעיף אינו מתייחס למספר העבירות שביצע הנאשם בעבר, כי אם למספר הפעמים שבהן הורשע בעבר. שינוי זה יש בו כדי ללמד כי המחוקק הסתייג מהטלת העונש הקבוע בסעיף באופן גורף על מי שניתן בעניינו פסק דין מרשיע אחד בגין מספר עבירות שבוצעו באירועים שונים.

שנית, יו"ר ועדת הכלכלה דאז, ח"כ גלעד ארדן, אשר הציג את הסעיף במליאת הכנסת, ציין בפירוש כי העונש הקבוע בסעיף יחול על "מי שהורשע בבית-המשפט שלוש פעמים באחת העבירות האמורות בתקופה של עשר שנים" (פרוטוקול ישיבה מס' 222 של הכנסת ה-17, 39 (18.3.2008); ההדגשה הוספה - י' א').

מכל מקום, בשים לב ללשונו הברורה של הסעיף, לא מצאתי להרחיב מעבר לכך באשר לדיונים שנערכו בכנסת עובר לחקיקת החוק האמור.

14. זאת ועוד, כידוע, יש לנקוט בפרשנות מצמצמת כאשר מדובר בהוראת חוק הקובעת עונשי מינימום (ע"פ 1867/00 מדינת ישראל נ' גוטמן, פ"ד נד(3) 145 (2000)). ממילא, אין זה ראוי לאמץ את פרשנותה המרחיבה של המדינה, המטילה ככלל את העונש הקבוע בסעיף על כל מי שהעבירות בגינן הורשע בוצעו בשני אירועים שונים.

יודגש, כי אין באמור כדי לצמצם את סמכות בית המשפט להטיל על מי שהורשע בביצוע מספר עבירות תעבורה עונש הכולל שלילת רישיון ממושכת, לשם הרחקתו מהכביש ושמירה על ביטחונם של יתר משתמשי הדרך, אף אם הסעיף לא חל לגביו.

15. סוגיה נפרדת היא אם העונש הקבוע בסעיף יוטל על מי שניתנו בעניינו שתי הכרעות דין, כפי שקבע בית המשפט המחוזי; או רק לגבי מי שניתנו בעניינו שני גזרי דין, כפי שקבע בית משפט השלום.

על פני הדברים, לשון הסעיף סובלת את שתי הפרשנויות האמורות: לעתים המילה "הרשעה" משמעה הכרעת דין (ראו לדוגמה סעיף 61(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996), ולעיתים משמעה פסק דין מרשיע, הכולל גם את גזר הדין (ראו לדוגמה סעיף 5(ב) לחוק העונשין; ראו גם ע"פ 4190/13 סמואל נ' מדינת ישראל (18.11.2014), שם נקבע כי בהליך פלילי בית משפט אינו קם מכיסאו עד שלא ניתן גזר הדין, שכן "פסק דין מרשיע שניתן בהליך פלילי מושלם רק בהינתן גזר הדין").

עם זאת, לגישתי פרשנות תכליתית של החוק מלמדת כי הפרשנות שלפיה העונש הקבוע בסעיף יוטל רק על מי שניתנו בעניינו שני גזרי דין - ולא הכרעות דין בלבד - עדיפה.

16. סעיף 40א לפקודת התעבורה חוקק לראשונה בשנת 2008 על רקע ריבוי תאונות דרכים. בדברי ההסבר להצעת החוק צוין כי מטרתה היא להרחיק נהגים מסוכנים מהכביש לתקופות ממושכות, ואף לצמצום במקרים המתאימים.

המחוקק קבע אפוא הסדר שיש בו כדי לצמצם את שיקול הדעת המסור לבית המשפט בבואו לגזור עונש בגין עבירות תעבורה חמורות, כאשר הרשעותיו הקודמות של הנאשם מלמדות על מועדותו לעבור עבירות דומות נוספות, תוך סיכון חיי אדם. כל זאת, במטרה "להפסיק את התופעה שאחרי שקורית תאונה חמורה מגלים שלאותו נהג היו עשרות הרשעות, ביניהן בעברות תנועה חמורות" (פרוטוקול ישיבה מס' 321 של ועדת הכלכלה, הכנסת ה-17, 2.7.2007).

מכך שהמחוקק קשר בין מועדותו של נאשם ובין מספר ההרשעות שנצברו לחובתו - להבדיל ממספר העבירות שבגין הורשע - ניתן להסיק כי העונש הקבוע בסעיף 40א לפקודת התעבורה נועד לשקף את העמדה שלפיה קיים פסול מיוחד בכך שאותו אדם לא נרתע מלהמשיך ולבצע עבירות תעבורה חמורות אף לאחר שנגזר דינו.

הטעם לגישה זו נעוץ בהשקפה כי קיים פסול חברתי בהתנהגותו של אדם אשר ממשיך לבצע עבירות גם לאחר שנגזר דינו בגין עבירות קודמות. התנהגות מעין זו מעידה על "אנטי-חברתיות" חמורה יותר מאשר במקרים שבהם אדם ביצע מספר עבירות טרם הספיק להיענש על כך, שכן חזרתו על ביצוע העבירות, גם לאחר שנגזר דינו, ממחישה כי לא היה בעונשים הרגילים הקבועים בחוק כדי להרתיעו ולמנוע ממנו לשוב לסורו (ראו למשל ש"ז פלריסודות בדיני עונשין כרך ג, 296-297 (1992); וראו גם ע"פ 4517/04 מסראווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(6) 119 (2005)).

חומרה יתירה מעין זו אינה קיימת ביחס למי שניתנה בעניינו הכרעת דין מרשיעה אך טרם נגזר עונשו, ועל כן לא ניתן לקבוע כי קיימת בעניינו אותה "מועדות" שבגינה נדרשת ענישה חמורה במיוחד כדי להרתיעו.

בחינת תכליתו של סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה מובילה אפוא למסקנה כי אדם נחשב כמי שהורשע

לעניין זה רק לאחר שנגזר דינו.

17. במקרה דנן, המשיב הורשע פעם אחת בלבד ב-10 השנים שקדמו לביצוע העבירה דנן, במובן זה שדינו נגזר פעם אחת בלבד. בנסיבות אלה, סעיף 40א(א)(1) אינו חל בעניינו – ועל כן אין להתערב בעונש שנגזר עליו.

18. אשר על כן, משניתנה רשות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ודנו בבקשה שלפנינו כבערעור, אציע לחברי לדחות את הערעור לגופו.

שׁוֹפֵט

השופט נ' הנדל:

1. עניינו של הליך זה בתנאים שבהם תתחייב הטלת "עונש מינימום" סטטוטורי של עשר שנות פסילה לפחות על "נהג מועד", שהורשע בפעם השלישית בתוך עשר שנים בעבירות תעבורה חמורות, כגון נהיגה בפסילה או ללא רשיון, נהיגה בשכרות, גרימת מוות ברשלנות או הפקרה לאחר תאונה. המונח המשפטי שבלב המחלוקת הוא "הורשע לפחות פעמיים" (סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה)). השאלה הראשונה היא כיצד יש למנות את שתי ההרשעות הקודמות, שהופכות את הנהג ל"מועד" בעת ביצוע העבירה השלישית: האם יש דרישה לכך שייגזר דינו לפחות פעמיים; שיוגשו נגדו שני כתבי אישום שיסתיימו בהרשעה (גם אם ניתן גזר דין אחד ביחס לשתי הכרעות הדין); או שדי בכך שנהג הורשע ביחס לשני אירועים נפרדים, גם אם הוגש בגינם כתב אישום אחד וניתן עונש אחד. השאלה השנייה מתמקדת בלוחות הזמנים של שתי ההרשעות הראשונות: האם יש חשיבות לסדר הזמנים שבין ההרשעה בעבירה הראשונה וביצוע העבירה השנייה?

אשר לשאלה השנייה שהוצגה, מסכים אני עם תשובתו השלילית של חברי השופט י' אלרון, אך בנוגע לשאלה הראשונה דעותינו חלוקות. בנסיבות אלה אתייחס בקצרה בפתח דבריי לשאלה השנייה: האם במסגרת גזירת הדין ביחס להרשעה השלישית, יש חשיבות ללוחות הזמנים של שתי ההרשעות הראשונות, דהיינו האם ישנה דרישה שהעבירה השנייה תבוצע לאחר ההרשעה בעבירה הראשונה. חברי השופט אלרון דחה עמדה זו ומסכים אני עם מסקנתו. אסתפק בדברים הבאים: הפקודה קובעת כי העונש הסטטוטורי יחול כאשר "הורשע אדם... ובעשר השנים שקדמו למועד ביצוע אותה עבירה כבר הורשע לפחות פעמיים על אחת מהעבירות האמורות" (סעיף 40א(א)(1) לפקודה. ההדגשה הוספה). ניתן לראות כי המחוקק נתן דעתו לשאלת הקשר בין מועד ביצוע עבירה למועד ההרשעות קודמות, ובחר לקבוע הסדר שמייחס חשיבות רק למועד ביצוע העבירה השלישית, במובן זה שנדרש כי זו תבוצע לאחר שתי ההרשעות קודמות. לדרישה בדבר סדר כרונולוגי כזה או אחר ביחס לשתי ההרשעות הקודמות אין זכר בפקודת התעבורה, והיא אף אינה עולה מתכליתה. מטרת החוק היא להחמיר בענישתו של מי שבחר לעבור עבירת תעבורה חמורה, בידועו כי לחובתו שתי הרשעות קודמות בעבירות תעבורה חמורות. הדגש בחוק הושם אפוא בעבירה השלישית ובמצבו של הנאשם בעת שעבר אותה, ובראייה זו אין חשיבות ליחס הזמנים הפנימי בין שתי ההרשעות הראשונות.

ומכאן לשאלה המרכזית שעולה בהליך זה, שעניינה הגדרת המונח "הורשע לפחות פעמיים".

1. סעיף 40א לפקודה, שכותרתו "פסילה בשל הרשעות חוזרות", קובע, בין היתר, כך:

"(א)(1) הורשע אדם על עבירה כאמור בסעיפים 62(3), 64, 64א, 65(א)(2) או (3) או 67, או על עבירה לפי סעיף 301ג לחוק העונשין, התשל"ז-1977, תוך שימוש ברכב, ובעשר השנים שקדמו למועד ביצוע אותה עבירה כבר הורשע לפחות פעמיים על אחת מהעבירות האמורות, דינו - נוסף על כל עונש אחר - פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, לתקופה שלא תפחת מעשר שנים"

[...]

(ג) בית המשפט רשאי -

(1) בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופות קצרות יותר... ובלבד ששוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי הנאשם משום סכנה לציבור;

(2) לקבוע כי פסילה שנקבעה לפי סעיף אחר לפקודה זו תהיה חופפת לפסילה לפי סעיף זה.

(ד) לעניין סעיף זה, יראו מספר עבירות באירוע אחד, כעבירה אחת" (ההדגשות הוספו).

הרגע הקובע לפי החוק הוא מועד ביצוע העבירה השלישית. יש לבדוק אם באותה עת כבר הורשעה הנאשם בעבירות המנויות בסעיף לפחות פעמיים בעשר השנים הקודמות. אם התשובה לכך חיובית, על בית המשפט להשית על הנאשם, לצד עונשים אפשריים אחרים, גם עונש של פסילה לתקופה של עשר שנים לפחות. ודוק, לפי סעיף קטן (ג) לא מדובר בעונש חובה, לפחות לא במובן החזק של מונח זה, שכן בית המשפט רשאי לגזור על הנאשם פסילה לתקופה קצרה יותר בכפוף לתנאים שמפורטים בחוק.

כאמור, השאלה המרכזית נסובה סביב המילים "כבר הורשע לפחות פעמיים". מהן אותן שתי הרשעות בהן דן החוק? נתייחס דרך דוגמא לשני תרחישים, שמחדדים את ההבדל בין שלוש פרשנויות אפשריות שהוצעו לחוק. בתרחיש הראשון נאשם ביצע שני מעשי עבירה שונים, שבגין שניהם הוגש כתב אישום אחד הכולל שני אישומים נפרדים. הנאשם הורשע בשני האישומים וניתן עונש אחד בגזר הדין בגין כל המעשים. בתרחיש השני נאשם ביצע שני מעשי עבירה שונים, הוגשו שני כתבי אישום נפרדים, והנאשם הורשע בשתי הכרעות דין שונות. ברם, לעניין העונש אוחד הדין בתיקים ונגזר עונש אחד בגין כל ההרשעות.

ומן התרחישים לפרשנות החוק. בטיעוני הצדדים הוצגו שלוש אפשרויות לפירוש המילים "הורשע לפחות פעמיים". לפי האפשרות הראשונה, מדובר במי שניתנו בעניינו שני גזרי דין נפרדים - וזאת גם אם אחד ההליכים עסק במספר אירועים נפרדים, ואפילו אם הוגשו מלכתחילה מספר כתבי אישום וניתנו מספר הכרעות דין. לפי קו זה העיקר הוא גזר הדין, ולכן העונש הסטטוטורי מתייחס רק אל מי שנגזר דינו לפחות פעמיים. האפשרות השנייה היא שמי שהוגשו נגדו שני כתבי אישום וניתנו נגדו שתי הכרעות דין נחשב למי שהורשע פעמיים, וזאת גם אם עונשו בגין שתי הכרעות הדין ניתן בגזר דין אחד. האפשרות השלישית היא כי דרישת החוק היא להרשעה בשני אירועים נפרדים, ואין חשיבות למספר הכרעות הדין וגזרי הדין. כל מעשה עבירה שהסתיים בהרשעה בהכרעת דין נחשב ל"הרשעה" אחת. באפשרות הראשונה דוגלת הסנגוריה, ואותה אימץ חברי השופט אלרון. המדינה סבורה כי האפשרות השלישית נכונה. נותר לי לצעוד בדרך האמצע של האפשרות השנייה. לשיטתי, לשון החוק ותכליתו מובילים לפרשנות לפיה "הורשע לפחות פעמיים" לעניין זה הוא מי

שהוגשו נגדו שני כתבי אישום שהסתיימו בהכרעות דין מרשיעות, גם אם נגזר לבסוף עונש אחד. נימוקיי לכך נעוצים בלשון החוק, בהליך חקיקתו ובתכליתו. אומר כבר עתה כי שקלתי בכובד ראש גם את האפשרות השלישית, אך כפי שיובהר - היא מתאימה בצורה פחות מדויקת ללשון החוק, ומשמעותי יותר במקרה זה - אינה תואמת את ההיסטוריה החקיקתית של ההסדר.

2. לפי לשונו הפשוטה של סעיף 40א(א)(1), מי ש"הורשע" הוא מי שניתנה בעניינו הכרעת דין מרשיעה באחת מן העבירות שמנויות בסעיף. זוהי המשמעות הרגילה של המונח "הרשעה", ולא, למשל, גזירת הדין. כדרך שבשגרה מבחינים אנו, למשל, בין מי שמערער רק על הרשעתו למי שמערער גם על הרשעתו וגם על גזר דינו. לכך מצטרפת העובדה שהמילה "הורשע" מופיעה פעמיים בסעיף 40א(א)(1). בפעם הראשונה אין ספק כי משמעותה הוא מי שהורשע בהכרעת דין אך טרם נגזר דינו, שכן מדובר על השלב שקודם לגזר הדין: "הורשע אדם על עבירה כאמור... דינו - נוסף על כל עונש אחר - פסילה...". המונח מושא המחלוקת מופיע מיד במשפט הבא - "ובעשר השנים שקדמו למועד ביצוע אותה עבירה כבר הורשע לפחות פעמיים". אמנם לא ניתן לשלול, מבחינה היפותטית, את האפשרות שלמונח מסוים יהיו שתי משמעויות שונות גם כאשר הוא מופיע באותו סעיף חוק ואף בשני משפטים סמוכים; ברם, מדובר בפרשנות חריגה ביותר, ששמורה למקרים שבהם קיים קושי גדול בפירוש החוק כלשונו ויש טעמים חזקים ביותר - בראי מכלול לשון החוק ותכליותיו - שמצדיקים לפרש בשתי צורות שונות את אותה מילה, באותו סעיף ואף בשני משפטים עוקבים. לא זה המצב אצלנו. כאמור, מבחינה לשונית לא זו בלבד שלא קיים קושי, אלא להפך - פשט הלשון, גם ללא כפילות המונח בסעיף, היא כי "הרשעה" פירושה הכרעת דין המרשיעה את הנאשם, ולא גזר דין. כפי שאבאר להלן, אף לא קיים קושי או מתח - וכל שכן לא חזקים ומשמעותיים - בין הפירוש הלשוני הפשוט, ההיסטוריה החקיקתית ותכליות החוק. להפך, יתר רבדי הניתוח דווקא מחזקים את המשמעות הלשונית הפשוטה.

ומה בדבר הפרשנות לפיה "מי שהורשע פעמיים" הוא מי שהורשע, במסגרת הכרעת דין, בשני אירועים נפרדים, וגם אם הוגש בעניינם כתב אישום אחד? לשיטתי גם אפשרות זו אינה מתאימה באופן מלא ללשון סעיף 40א(א)(1). הסעיף אינו עוסק במי ש"עבר לפחות שתי עבירות", ואף לא במי ש"הורשע בשני אירועים לפחות", אלא במי ש"כבר הורשע לפחות פעמיים". לאמור, מדובר בשתי הרשעות, ולא בהרשעה אחת בשתי עבירות. פרשנות לפיה הכרעת דין אחת, שבמסגרתה הורשע נאשם בשני אירועים, היא בגדר "שתי הרשעות" - משנה את המובן הפשוט של המונח "הרשעה". מנגד אפשר להציג את סעיף קטן (ד), שלפיו "יראו מספר עבירות באירוע אחד, כעבירה אחת". המדינה טענה כי מהסעיף עולה כי המבחן של "הרשעה" הוא "מבחן האירוע", ולא "מבחן כתב האישום". אך פרשנות כזו אינה הכרחית. יש לשים לב שהסעיף קובע "כלל מצמצם", אך לא בהכרח "כלל מרחיב". הכלל המצמצם הוא שאם במסגרת אירוע אחד נעברו שתי עבירות תעבורה חמורות או יותר - הרשעה בגינן לא תיחשב לשתי הרשעות. כך, לדוגמא, אדם שנהג בשכרות, גרם למותו של הולך רגל, והפקיר אותו לאחר מכן. מדובר באירוע אחד שניתן להרשיע בגינו בשלוש עבירות חמורות שונות, והיה אפשר לטעון שמדובר בשלוש "הרשעות" לעניין סעיף קטן (א). בא סעיף קטן (ד) ומבהיר כי למרות ההרשעה בשלוש עבירות, אירוע זה ייחשב כ"הרשעה" אחת בלבד לעניין סעיף קטן (א). זהו הכלל המצמצם. אך הסעיף אינו מוסיף וקובע גם כלל מרחיב, לדוגמא "יראו מספר אירועים כמספר הרשעות שונות". אם כן, סעיף קטן (ד) בא לצמצם, אך אין הכרח לומר שהוא גם בא להרחיב. אין אפוא סתירה בין לשון סעיף קטן (א), שעוסקת על פניה בהכרעות דין ולא באירועים, ללשון סעיף קטן (ד), שמתיישבת גם היא עם פירוש כזה.

נסכם את החלק הלשוני: סעיף 40א(א)(1) עוסק לפי לשונו - "הורשע לפחות פעמיים" - במי שהורשע בשתי הכרעות דין שונות. היא בוודאי אינה מתיישבת עם האפשרות שמדובר בשני גזרי דין שונים, ונראה שגם עם האפשרות שמדובר בשני אירועים שנכללו בכתב אישום אחד. כפי שנראה כעת, מהליכי החקיקה עולה כי בתחילה הייתה כוונה למנות כל

אירוע נפרד כ"הרשעה" לעניין זה, אולם לבסוף שונה נוסח הסעיף כדי לשקף את התפיסה שנדרשים שני כתבי אישום נפרדים (אך לא גזרי דין נפרדים).

3. בדברי ההסבר להצעת החוק, על גלגוליה השונים, אין התייחסות או תשובה לשאלה מה קורה אם הכרעת דין אחת כורכת מספר אירועים, או שגזר דין אחד מתייחס למספר הכרעות דין שונות. ברם, יש תועלת בעיון בדיוני ועדת הכלכלה ומליאת הכנסת שבהם נדונה הצעת החוק, כמו גם השינויים שחלו בה עד לקבלת החוק בנוסחו הנוכחי. בנוסח הראשוני של הצעת החוק, עוד לפני הבאתו לאישור בקריאה ראשונה, התייחס החוק ל"מי שהורשע כבר בשתיים מן העבירות...". לאמור, הרשעה אחת בשתי עבירות לפחות, ואפילו אם מדובר בכתב אישום אחד. ברם, בישיבת ועדת הכלכלה קמה הסתייגות מנוסח זה:

"דניאלה פילואקוב:

לגבי הנתונים, מדובר בשלוש הרשעות שונות לגבי מקרים שונים.

[...]

היו"ר גלעד ארדן:

כלומר לחוות דעתכם, אדם שנהג שיכור, הרג מישהו וברח ממקום התאונה, אי אפשר יהיה לשלול לו לצמיתות, או זה לא יהיה שלילה לצמיתות, למרות ששלוש העברות היו בעת ובעונה אחת?

חזה ראובני:

לשופט יש הסמכות, השאלה אם זה נכון. אולי צריך לומר בחוק במפורש, שמדובר בעברות שבכתבי אישום שונים, כי המטרה היא תהליך חינוכי. כשעברה אחת בוצעה בבת אחת, אין האפקט של האזהרה והאפקט החינוכי.

היו"ר גלעד ארדן:

לפי הניסוח כרגע יש צורך בשני אירועים.

יצחק זיו:

שונים.

היו"ר גלעד ארדן:

זה ברור מהניסוח.

אני מציע שהשינוי היחיד כרגע לקראת הקריאה הראשונה יהיה שבמקום 'הורשע כבר בשתיים', יהיה כתוב: 'הורשע כבר פעמיים בעברה מהעברות כאמור'... " (פרוטוקול ישיבה מס' 321 של ועדת הכלכלה, הכנסת ה-17, 18-19.7.2007). (ההדגשות הוספו).

ניתן לראות כי הנוסח הקודם של הצעת החוק הובן לפי משמעותו הלשונית, דהיינו כי אירוע נפרד שיסתיים בהרשעה ייספר פעם אחת לעניין הסעיף. ברם, הועלתה הסתייגות לפיה יש לדרוש שתהיה הרשעה בכתבי אישום שונים, שכן לצורך ה"תהליך החינוכי" של הנהג לא די בכתב אישום אחד שכולל כמה אישומים. ודוקו- כתבי אישום שונים, ולא גזרי דין שונים. מכל מקום, בעקבות ההערות הוצע לשנות את הנוסח מ"הורשע בשתיים" ל"הורשע פעמיים". השינוי נעשה וזהו כנוסח החוק כיום.

בהמשך הליכי החקיקה, לאחר שהצעת החוק עברה בקריאה ראשונה ולקראת הכנתה לקריאה שנייה ושלישית, נוסף לחוק הנוסח הקודם של סעיף קטן (ד). בנוסחו המקורי קבע הסעיף כי "לעניין זה, יובאו מעשים המפורטים בכתב אישום אחד כמעשה אחד" (ההדגשה הוספה). נזכיר כי כיום הנוסח הוא "לעניין סעיף זה, יראו מספר עבירות באירוע אחד, כעבירה אחת". בדיון בוועדת הכלכלה הסבירו גורמי הייעוץ המשפטי של הוועדה את נוסחו הקודם של הסעיף: "הכוונה כאן שלא תהיה פסילה משולבת, כלומר באותו כתב אישום שתי הרשעות... הכוונה שלא יורו על פסילה בשל עבירות באותו כתב אישום" (פרוטוקול ישיבה מס' 516 של ועדת הכלכלה, הכנסת ה-17, 42-43 (4.3.2008)). הנה כי כן, נוסח הצעת החוק נבע מהתפיסה שאין די במספר אירועים בכתב אישום אחד, אלא נדרשת הפרדה בין כתבי האישום. אך מכל מקום לא נדרשים גזרי דין שונים.

לבסוף, בישיבת מליאת הכנסת בסמוך לאישור הצעת החוק בקריאה שנייה ושלישית ציין במפורש חבר הכנסת גלעד ארדן, יוזם החוק, כי "הצעת החוק קובעת שמספר עבירות באירוע אחד ייחשבו רק לעבירה אחת לצורך החוק, כך שהסדרים המוצעים יחולו רק על מי שבשלושה אירועים נפרדים עבר על אחת מאותן עבירות חמורות" (ד"כ 18.3.2008, 10791 (להלן: דברי הכנסת). ההדגשה הוספה). דברים אלה מכוונים, לכאורה, לנוסח הראשוני של הצעת החוק, שהתייחסה למספר אירועים ולא למספר כתבי אישום. ברם, נוסח הצעת החוק עצמה שונה, כאמור לעיל, כך שיעסוק במי ש"הורשע פעמיים", ולא במי ש"הורשע בשתי עבירות", ולכן נראה כי כוונתו של ח"כ ארדן באמרו "אירועים נפרדים" כללה גם כתבי אישום נפרדים, והדגש היה בכך שלא די במקרה אחד כדי לחייב בעונש הסטטוטורי. מכל מקום - וזה העיקר - בוודאי שלא הוצע לדרוש גזרי דין נפרדים.

לסיכום חלק זה: נוסח הצעת החוק, על השינויים שחלו בה, ביטא בצורה ישירה את התלבטות הגורמים השונים ביחס לשאלה שבה עוסקים אף אנו. בתחילה הוצע להתייחס לכל אירוע נפרד כאל "הרשעה", אך לבסוף הוחלט לדרוש כתבי אישום שונים, ובהתאם לכך שונה נוסח הצעת החוק. עד כאן עולה כי לשון החוק וההיסטוריה החקיקתית תואמים. שניהם מלמדים כי "הרשעה" היא הכרעת דין מרשיעה - לא פחות (דהיינו לא די בשני אירועים בכתב אישום אחד) ולא יותר (דהיינו אין דרישה לגזרי דין נפרדים). ועתה לנדבך נוסף בהליך הפרשנות - תכלית הדין.

4. האם פירוש החוק כלשונו ובהתאם להליכי החקיקה סותר את תכליתו, באופן שיש לפרשו בניגוד ללשונו הפשוטה ולתכליתו ה"סובייקטיבית"? איני סבור כך. תכלית החוק, כפי שעולה מהסדרי החוק עצמם היא "הרחקת נהגים שהם עבריינים סדרתיים מהכבישים" (דברי הכנסת, שם). לאמור, התכלית הדומיננטית היא מניעתית - הגנה על שלום הציבור באמצעות פסילת רשיונם של נהגים מסוכנים, שעברו עבירה חמורה, ושנו, ושילשו. ודוקו, העונש הסטטוטורי אינו מתייחס לרכיבים של מאסר או קנס, אלא דווקא לרכיב של פסילה מלהחזיק ברשיון. המטרה היא להקטין את פרק הזמן שבו ישהו נהגים מסוכנים על הכביש ויסכנו את עובריו. פירוש החוק כך שיחול על מי שהורשע במספר הכרעות דין נפרדות עולה בקנה אחד עם תכלית זו, וזאת גם אם נגזר עונש אחד בגין שתי הרשעות הראשונות. מסוכנותו של הנהג, בהיבט הרלוונטי לחוק, מתבטאת בכך שהוא בחר לבצע עבירת תעבורה חמורה מאוד למרות שעברו הפלילי כולל כבר שתי הרשעות בשני אירועים קודמים. בכך מתבטאת המסוכנות, ולא בבחירה לעבור עבירה חרף שני עונשים שהוטלו

עליו. כך, לדוגמא, גם לשיטתו של חברי החוק חל על מי שנגזר דינו פעמיים בעבר, גם אם העבירה השלישית בוצעה לפני ביצוע גזר הדין. ללמדך כי היותו של הנהג "מועד" נלמדת מביצוע העבירה חרף ההרשעות, ולא דווקא חרף הענישה.

יתר על כן, פעמים רבות – וכך אף במקרנו – אין כל קשר בין ההרשעות בכתבי האישום השונים. האיחוד לצורך גזר הדין נעשה כדי להקל על הנאשם, לייעל את ההליכים ולחסוך בזמן השיפוטי. מדובר בעניין שרירותי במידה רבה, ויכולים להיות מקרים דומים מאוד, שבאחד מהם אוחדו מספר הרשעות לצורך גזר הדין לבקשת הנאשם, ואילו בשני הנאשם לא ביקש את האיחוד או שהעניין לא הסתייע בגלל לוחות זמנים, כך שניתנו שני גזרי דין או יותר. טול לדוגמא את המקרה שלפנינו. גזר הדין הקודם של המשיב ניתן ביחס לשלוש הכרעות דין שונות, בשלושה כתבי אישום נפרדים, שניתנו בהפרשים של כמעט חצי שנה אלה מאלה: הכרעת הדין בכתב האישום הראשון ניתנה בחודש פברואר 2018, הכרעת הדין בכתב האישום השני ניתנה בחודש יולי 2018, ואילו הכרעת הדין בכתב האישום השלישי ניתנה בחודש דצמבר 2018. אין מחלוקת על כך שאם היה נגזר הדין ביחס לכל הכרעות דין בנפרד, היה סעיף 40א(א)(1) חל על המשיב. האם העובדה שבקשת המשיב לגזור עונש אחד בגין כל ההרשעות צריכה להוביל להקלה ביחס להרשעה מאוחרת יותר, שמתייחסת לעבירה שבמועד ביצועה כבר הורשע המבקש בשלוש הכרעות דין נפרדות? איני סבור מצב זה רצוי או הולם את תכליתו המניעתית של ההסדר החוקי.

ונרחיב על התכלית. המחוקק בחר להטיל עונש פסילה מינימלי, לא לנוכח העבירה שבה הורשע הנאשם באותו מקרה, דוגמת נהיגה בזמן פסילה או גרימת מוות ברשלנות, אלא עקב עברו התעבורתי. ההסדר החוקי מתייחס רק לעבירות חמורות. ההנחה היא שנהג "מועד", שעובר אחת מהעבירות החמורות שוב ושוב – מסוכן לציבור ונכון להרחיקו, כנהג, מהכביש. הדגש מושם בכך שהנהג עבר את העבירה השלישית לאחר שהורשע פעמיים בעבירה חמורה בשני אירועים נפרדים. כך יש מיזוג בין ההגנה על הציבור ובין ענישה הולמת של הנאשם המסוים. זהו האיזון. אם כך, די כי נהג הורשע בשני כתבי אישום שונים בטרם עבר את העבירה השלישית. דרישת שתי ההרשעות טומנת בחובה את התפישה שהליכי בית המשפט הקודמים והכתמת הנאשם כנהג אינם מרתיעים ואינם משפיעים עליו כנדרש. אשר לעמדת המדינה, לפיה די בכתב אישום אחד הכולל שני אירועים לפחות – יש בכך הגיון. ואולם כאמור, לשון החוק והליכי החקיקה מלמדים כי המחוקק החליט להיות זהיר יותר טרם הפעלת הסנקציה של עשר שנות פסילה, ולדרוש שתי העמדות שונות לדין.

5. לסיכום: לשון החוק עוסקת במי ש"הורשע לפחות פעמיים", כאשר המשמעות הלשונית הפשוטה של המונח היא מי שהורשע בהכרעות דין – לא "אירועים" ולא "גזרי דין". אף אין ספק שבמקום אחר בסעיף 40א(א)(1) המונח "הורשע" מכוון כלפי מי שהוכרע דינו וטרם נגזר. הליכי החקיקה, כפי שעולה משיבות שונות ומתיקוני הצעת החוק, משקפים כוונה ראשונית לספור "אירועים", ולאחר מכן נסיגה מכוונה זו תוך כוונה לספור "כתבי אישום". לבסוף, התכלית המניעתית של ההסדר תומכת גם היא בפרשנות לפיה די בגזר דין אחד והטלת עונש אחד ביחס להרשעות נפרדות בכתבי אישום נפרדים. לכל הפחות, ניתן לומר כי אין סתירה בין תכלית החוק לפרשנות הלשונית וההיסטורית, בוודאי לא באופן שמחייב לפרש בשתי צורות שונות את אותה המילה, באותו סעיף חוק, ובשני משפטים סמוכים.

כאן, כאמור, נגד המשיב הוגשו בעבר שלושה כתבי אישום נפרדים, שהסתיימו בשלוש הכרעות דין נפרדות ומרשעות. לפיכך יש לראותו כמי שבמועד ביצוע העבירה מושא הליך זה "הורשע לפחות פעמיים" לעניין סעיף 40א(א)(1). מבחינת התוצאה העונשית הקונקרטי, סבורני כי היה מקום – במקרה הרגיל – להותיר את העונש על כנו חרף קבלת הערעור. כך בעיקר לנוכח הכלל של אי-מיצוי הדין עם נאשם בערכאת הערעור – ובוודאי בגלגול שלישי. יחד

עם זאת, עסקינן במקרה מיוחד שבו נקבע עונש מינימום, שאמנם בית המשפט רשאי לסטות ממנו בנסיבות מיוחדות, אך זאת "בלבד ששוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי הנאשם משום סכנה לציבור". לאמור, בית המשפט אינו רשאי להורות על פסילה לתקופה קצרה מעשר שנים אם לא קבע כי נהיגת הנאשם אינה ממשיך לסכן את הציבור. דרישה זו היא בעלת פנים כפולים. מן הפן האחד, לא נוכל לקבוע בהליך זה כי התנאי מתקיים, שכן לא שמענו טענות בעניין ובבית המשפט לתעבורה טענו הצדדים רק ביחס לשאלה המשפטית העקרונית ולא ביחס לנתוני המקרה הקונקרטיים. מן הפן האחר, אין מקום להיעתר לבקשת המדינה להשית על המשיב עשר שנות פסילה בנוסף ליתר העונשים שהוטלו עליו, שכן כאמור - קיימת אפשרות עקרונית לסטות מהעונש הסטטוטורי בהתאם לנסיבות המקרה, וטרם נשמעו טענות הצדדים בסוגיה זו. לפיכך, ובמיוחד הואיל ומדובר בסעיף עונשי חדש שהנסיון ביחס אליו דל יחסית - ראוי להורות על החזרת הדיון לבית המשפט לתעבורה לשמיעת הטענות ולמתן גזר דין משלים.

6. סוף דבר, הייתי מציע לחברי לודן בבקשה למתן רשות ערעור כאילו ניתנה הרשות והוגש הערעור על פיה, ולקבל את הערעור במובן זה שייקבע כי המונח "הורשע לפחות פעמיים" בסעיף 40א(א)(1) כולל גם מי שהוגשו נגדו לפחות שני כתבי אישום נפרדים בעבר, שהסתיימו בשתי הכרעות דין מרשעות. בהתאם, הייתי מציע להחזיר את התיק לבית המשפט לתעבורה, שיגזור את דינו של המשיב בהיבט של עונש הפסילה ובהתאם להוראות הדין לאחר שמיעת טענות הצדדים בעניין.

ש ו פ ט

השופט ד' מינץ:

לפי עמדתו של חברי השופט אלרון הדגש צריך להינתן על מספר גזרי הדין שיינתנו נגד הנאשם. מנגד, לדעת חברי השופט הנדל, הדגש צריך להינתן על מספר ההרשעות. כל אחד מחברי טעמו עמו. לדעת השופט אלרון לשון החוק אינה חד-משמעית וגזר הדין הוא האירוע המשמעותי הממחיש את הפסול בהתנהגותו של הנאשם. על כן, גם אם גזר הדין מתייחס למספר הכרעות דין, כל אימת שלא נגזר דינו של הנאשם פעמיים, חומרת מעשיו של הנאשם אינה כזו שצריכה להוביל להענשתו בעונש החובה הקבוע בסעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. לעומתו, סבור השופט הנדל כי מעבר לכך שלשון החוק מכתובה לנו את התוצאה על פיה הדגש בסעיף הוא על מספר ההרשעות, הרי שאין היגיון שעונשו של מי שצירף שתי הרשעות ונגזר דינו פעם אחת יהיה קל יותר ממי שנגזר דינו פעמיים בגין ביצוע אותן עבירות.

במחלוקת זו מצדד אני בחברי השופט אלרון. ראשית, כפי שהסביר חברי, המילה "הרשעה" יכולה לשאת משמעויות שונות ובהקשר שלנו שההליך הפלילי באותו עניין בו הורשע בא על סיומו בגזר דין. ושנית, כאמור, השופט הנדל הצביע על כך שאין מקום להבחין בין שני נאשמים ששניהם עברו את אותו מספר עבירות רק בשל כך שאחד מהם נגזר דינו בגזר דין אחד לעומת חברו שנגזר דינו פעמיים. ברם, קיימות בענייננו שלוש אפשרויות הבאות בחשבון ושיש לתת עליהן את הדעת: א. שהנאשם הורשע בעברו פעמיים בשני כתבי אישום נפרדים ונגזר דינו פעמיים בשני גזרי דין נפרדים; ב. שהנאשם הורשע בעברו פעמיים בשני כתבי אישום נפרדים אך התיקים צורפו יחדיו וניתן לגביו גזר דין אחד; ג. שהנאשם הורשע בעברו בשתי עבירות נפרדות בשני אירועים נפרדים בכתב אישום אחד ונגזר דינו בהתאם בגזר דין אחד. לפי פרשנותו של השופט הנדל, הואיל ומדובר במקרה השלישי רק בהרשעה אחת על ביצוע שתי עבירות, אין מקום להטיל על הנאשם את עונש החובה. אלא שאם נאמץ את הטיעון שאין מקום להבחין בין הנאשמים השונים רק

בשל האופן שבו נגזר דינם על ביצוע שתי עבירות - בגזר דין אחד או בשניים - תשאל השאלה מדוע דמו של הנאשם המתואר במקרה השלישי סמוק יותר מדמם של חבריו בשני המקרים הראשונים, ורק עליו לא יוטל עונש החובה רק בשל כך שהוא הורשע פעם אחת. ללמדך שהמבחן צריך להיות מהותי ולשים את הדגש על התייחסותו של הנאשם להליכים הפליליים שהתנהלו נגדו בבית המשפט, דבר הבא לידי ביטוי לא במספר ההרשעות שניתנו בעניינו, כי אם במספר הפעמים שהתייצב לתת את דינו בבית המשפט בו נגזר דינו.

שׁוֹפֵט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון כנגד דעתו החולקת של השופט נ' הנדל.

ניתן היום, ט"ו באייר התשפ"א (27.4.2021).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
